

İDARE MERKEZİ
ANKARA, İstanbul Caddesi
Maarif Eminliği yanında
İSTANBUL BÜROSU
İstanbul, Ankara Caddesi
No — 87

HAYAT

Flatı her yerde 15 kuruş
seneligi, posta ile 7,5 Türk Lirası
(Ecnebi Memleketlere 7,5 Dollar)
Abona ve ilan için İstanbul
bürosuna muracaat edilir
Yazı işlerinin mercii Ankara
merkezidir

Hayata, daima hayata.. Dünyaya daha çok hayat katalım!

— NIETZSCHE —

Cilt: V

Ankara, 27 Kânunevvel, 1928

Sayı: 109

Musahabe

Bir Hey'etten Beklediklerimiz

«Söz Derleme Hey'eti» namı altında memleketin her köşesinde teşkil edilen komisyonlar bir müddettenberi geniş bir program ve büyük bir teşkilâtla çalışmaya koyuldu. Bütün mektep hocaları lisan ve edebiyat okutan muallimler, her sınıftan edipler ve münevverler bu hey'etin tabii azasıdır, ve Anadolu'nun her bucağında Türk inkılabını omuzlarında ve kafalarında taşıyan gençlik, halkın dilindeki gayrimekşuf servetleri de tanımak ve toplamak üzere faaliyete geçtiler. Bu suretledir ki senelerden beri yalnız nazariyat sahasında kalan halkçılık hareketi daha meş'ur, daha mantıkî bir sahaya girmiş oldu. Kıymetli Maarif vekilimiz geçen günü gazetelerde intişar eden beyanatlarında yeni teşkil edilen Söz Derleme Hey'etine ait faaliyetlerin umumî istikamet ve gayelerini hulâsa ettiler:

«Türk dilinin müstakil tekemmül kudretleriyle zinde bir lisan halinde inkişaf edebilmesinin mütevakkıf bulunduğu lengistik ve filolojik tetkikatına girişmek ve bu meyanda eski kitaplarda

ve halk dilinde mevcut Türkçe kelimelerin kullanılmasını teklif eden bir dil bülteni neşretmektir.

«Dil hey'etine merbut olarak teşkil ettiğimiz Söz derleme komisyonları Türk Lûgatının tanzimine dil bültenlerinin neşrine, lengistik ve filolojik tetkikatın teshil ve neşrine yarayacak malzemenin tedariki için mesaiye başlamışlardır. Yakında buna müteferri neşriyat yapılacaktır.»

Büyük Türk âlimi Ziyagökalp, milleti «lisan vahdetini haiz bir teşekkül» olarak tarif ediyordu. Filhakika lisan bir milleti başbaşa teşkil etmese bile şüphe yok ki en mühim unsurlarından biri ve belki de birincisi olduğu muhakkaktır.

Muasır millî hayatta lisanın oynadığı rol üzerinde ısrara lüzum görmüyoruz. Tarihimizin zamanımıza kadar sürüp bıraktığı manialardan biri de öz dilimizdeki saffet ve sadeliğin kaybolması, bir çok yabancı kelimelerin istilâsına maruz kalarak halk diliyle münevverlerin ve kitap dili arasında hasıl olan ayrılıktır. Her sahada cezrî harekete azmetmiş bulunuyoruz.

Yeni alfabenin kabulüyle lisanımızın morfolojisinde en esaslı ve makul bir tahavvül meydana getirildi. İmlâ encümeni neşrettiği lûgatı ve grameri ile bu inkılâbı tespit ve itmam etti.. Fakat yazı bir lisanın nihayet ifade vasıtasından, işaretler mecmuasından başka birşey değildir. Türk inkılâbının esaslı vasfılarından biri de her teceddüdün yeni ve daha esaslı bir tekâmüle mebbe olmasındadır, bu itibarla yazımızın değişmesi, yeni bir terakki hamlesinin ilk merhalesinde bulunduğumuza şüphe bırakmıyor: Şekilden esasa inmek, asıl lisanımızın bünyesi üzerinde düşünmek ihtiyacı..

Bütün kuvvetiyle bu ihtiyaç duyulmuş ve ehemmiyetile mütenasip tedbirler ele alınmıştır. Söz Derleme hey'eti Anadolu'nun köylerine ve kasabalarına dağılarak halkın lisanını, konuştuğu kelimeleri ve bunlardaki hususiyetleri tespit edecekler, diger taraftan mutahassıslar eski dilimizde bir fonksiyonu haiz olup ta bilâhare unutulmuş olan kelimeleri bulup çıkaracaklar ve nihayet Dil encümeni kendilerine arzedilen bu malzeme üzerinde

Yarı kuş, yarı bebek olan bu nazik mahlûkun ellerinde altın parçalarının eridiğini görmek bir zevkti.

Bu kadında bütün hevesler tamamdı. O hiç bir zaman ona «hayır» diyemiyordu. Hatta ona ıztırap vermek korkusuyla servetinin hazin sırrını nihayete kadar ondan sakladı,

Kadın: — Demek biz çok zenginiz! diyordu.

Zavalı adam:

— Evet çok zengin, diye cevap veriyordu.

Ve masum bir surette kafa tasını gagalayan küçük mavi kuşa muhabbetle gülümsüyordu. Mamafi bazan bir korkuya tutulurdu; hasislik etmek isterdi. Fakat küçük kadın sıçraya sıçraya ona gelir, derdi ki:

— Benim çok zengin olan kocam, bana çok pahalı bir şey alsana.

O da gayet pahalı bir şey alırdı.

İki sene bu böyle gitti. Bir sabah küçük kadın bir kuş gibi öldü. Sebebini kimse anlamadı.

Hazine artık bitmek üzereydi. Altın beyinli adam elinde kalan son para ile ona zengin bir cenaze merasimi yaptı.

Alabildiklerine çalan çanlar, siyah tüllere sarılı ağır arabalar sorgüçlü atlar, hasılı hiç bir şey ona lâayık olacak derecede güzel görünmedi.

Artık altunun ne hükmü kalmıştı? Pazarlık etmeden etrafı avuç avuç para dağıtıyordu. Öyle ki mezarlıktan çıktığı vakit bu altın beyinden ancak kafa tasının kenarlarına yapışmış bir kaç zerre kalıyordu.

O zaman onun şaşkın bir tavurla kolları önünde, bir sarhoş gibi sendeleyerek sokaklarda yürüdüğünü gördüler.

Akşam, çarşıların ışıklarla donandığı saatta geniş bir came-

kân önünde durdu. Bn camekân da bir yığın kıymetli kumaş ve ev eşyası, ışık altında, parıl parıl yanıyordu.

Kuş tüyüyle etrafı çevrilmiş iki mavi ipek potine uzun uzun baktı. «Bu potinler kimin hoşuna gider, biliyorum» diye gülümsüyordu. Küçük kadının öldüğünü artık hatırlamayarak potinleri satın almak için dükâna girdi.

Dükân sahibi bir büyük feriyat işitti. Koştı ve bir adamın tezgâha dayandığını şaşkın bir tavurla kendisine baktığını gördü, korkudan bir adım geri çekildi. Bir eliyle mavi potinleri tutuyor, öteki elini parmaklarının ucunda altın kazıntılarıyla, kanlar içinde, uzatıyordu.

§

Altın beyinli adamın masalı budur. Bu masal bir hayâl icadına benzemekle beraber baştan başa hakikidir. Dünyada beyinleriyle yaşamağa mahkûm olmuş bir çok insan vardır ki hayatın en ufak şeylerini ilikleriyle ve can cevherleriyle öderler. Bu onlar için her gün tazelenen bir acıdır ve nihayet ıztırap çekmekten yoruldukları vakit de...

REŞAT NURİ

Hafta İçinde

Kış Mevsimi

Ankarada kış geldi, çattı; termometre sıfırdan aşağıya düşmeğe başladı. Ankaranın kış havası yaz havasından daha güzel olur.

Yalnız Kışın bir mahrumiyeti vardır: Eğlence yerlerinin mahdudiyeti; bir iki sinema ve bir iki de bar. Hepsi bu kadar. Bakalım Türk Ocağının, Büyük Evkaf apartmanının sahneleri ikmal edildikten sonra temaşa hayatına kavuşmak mümkün olacak mı?

Dil Hey'etinin Yeni Vazifesi

İmlâ lüğatinin tab ve neşri bu günlerde bitiyor. Fakat Dil Encümeninin vazifesi bitmiyor. Yeni talimatname ona yeni vazifeler tahmil ediyor ki bu vazifeler şöyle hülâsa olunabilir: Dil hey'eti «mektep kitaplarına mahaz olacak muallim grameri yapacak, bir Türk lûgati vücuda getirecek, halk dilinde ve eski kitaplarda mevcut olan Türkçe kelimelerin neşr ve istimalini teklif ve Türk dilinin tekâmülüne uygun olmıyan cereyanı tenkit eyleyecek..»

Yeni harflerle geniş bir istikbale namzet olan dilimize bir nizam vermek vazifesini deruhte ettiği anlaşılan hey'etin şerefli olduğu kadar ağır bir işi üzerine almış olduğu görülüyor. Bu işin hakkından gelmek elbette mümkündür; bu imkânı hey'etin muntazam ve usulî mesaisi hazırlayacaktır.

Şehir Pilanları

Ankaramızın şehir pilanlarının bir kısmı gelmiş. Daha bir kısmı da yoldaymış. Hepsi geldikten sonra teşkil edilecek bir jüri bu pilanlardan birisini intihap edecek.

Bu iş geç oldu. Bir çok binalar yapıldı, yollar açıldı. Daha şimdiden bir birine yan bakan binalar hiç bir tenasüp arzetmeyen manzaralar pek çok, şehrin istikbali için bu pilanlar elzem. Fakat şimdiye kadar yapılmış, hataları bu pilanlarla nasıl telif edecekler?

Mes'ul Müdür: Faruk Nafiz

İstanbul — Devlet Matbaası